

بیماری جنون گاوی: آنسفالوپاتی اسفنجی گاوان

Bovine Spongiform Encephalopathy (BSE)

بیماری جنون گاوی یک بیماری دژنراتیو پیشرونده سیستم اعصاب مرکزی در گاوهای بالغ می‌باشد. عامل این بیماری یک ذره عفونی بسیار کوچک و فاقد اسید نوکلئیک بنام **پریون** می‌باشد که دارای شباهت بسیار زیادی به عامل بیماری اسکری در گوسفندان است.

این ذره عفونی در برابر اشعه UV و حرارت و عوامل ضد عفونی کننده مقاوم می‌باشد. در انگلستان منشأ بروز این بیماری، مصرف پودر گوشت و استخوان گوسفندانی بوده است که مبتلا به بیماری اسکری بوده اند.

علائم بالینی:

بیماری جنون گاوی یک بیماری انفرادی است که دارای دوره کمون طولانی (در حدود 2/5-8 سال) می‌باشد. این بیماری در طول 1-6 ماه پیشروی کرده و در نهایت منجر به مرگ می‌شود.

در نتیجه این بیماری بیشتر در گاوهای بالغ 3-6 ساله و با ظهور اختلالات اعصاب حسی و حرکتی بروز می‌نماید.

بیماری با عصبانیت و تغییر رفتار و خلق و خوی حیوان (رفتار غیر قابل پیش بینی) شروع می‌شود و در این زمان دام مضطرب، وحشت زده و حالت تهaji دارد.

به دنبال این علائم دام از گله جدا شده و از وارد شدن به سالن شیردوشی امتناع می‌کند و در هنگام راه رفتن تلوتلو می‌خورد و به دیگر گاوها برخورد می‌کند و یا به آنها (حتی به انسانها) حمله می‌کند.

حیوان مبتلا دندان قروچه می‌کند و گاهی عمل لیسیدن بینی، شانه و یا پهلو را انجام می‌دهد.

این گاوان بسیار به تحریکهای شنوایی (مانند صدای شدید بهم خوردن دستها) حساس هستند و سریعاً به زمین می‌خورند. حیوان گوشه‌هایش را مرتباً تکان می‌دهد و سفتی و سختی در هنگام حرکت کردن مشاهده می‌شود.

حیوان مبتلا دچار عدم تعادل می‌باشد و در هنگام حرکت تلوتلو می‌خورد که به دنبال آن فلجی بروز می‌نماید. در نهایت دام زمینگیر شده و می‌میرد.

طرز تشخیص:

از آنجا که عامل مولد بیماری، دستگاه ایمنی را درگیر نمی‌کند، لذا هیچگونه آزمایش سرمی جهت تشخیص جنون گاوی وجود ندارد.

تشخیص قطعی بر اساس مطالعه برش از مغز (سلولهای هیستوپاتولوژیک در مغز) می‌باشد که در زیر میکروسکوپ افزایش آستروسیتها، اسفنجی شدن اعصاب و واکوئل شدن اعصاب در ماده خاکستری CNS دیده می‌شود که این جراحات متقارن هستند.

بیماری را باید از کمبود منیزیم، لیستریوز، آنسفالوپاتیهای کبدی، هاری، مننژیت، آبسه‌های مغزی - نخاعی، فرم عصبی استوئیتی، سندرم گاوان زمینگیر و مسمومیت با سرب تفریق داد.

طرز انتقال بیماری:

بیماری در اثر تماس با لاشه‌های دامهای آلوده و از طریق زخمهای پوستی، مخاطات و ملتحمه چشم صورت می‌گیرد. هنوز انتقال بیماری به طور عمودی و از مادر به جنین (به علت دوره کمون طولانی آن) مشخص نشده است.

پیشگیری:

- 1- می‌بایست از ورود دامهای آلوده به داخل گله جلوگیری نمود و در صورت تشخیص بیماری در گله، کل دامها و یا حداقل دامهایی که علائم بیماری را نشان می‌دهند ذبح و لاشه آنها را معدوم نمود.
- 2- ضد عفونی کردن جایگاه دامها با ضد عفونی کننده‌های کلره
- 3- عدم استفاده از مکملهای پروتئینی تهیه شده از دامهای نشخوار کننده
- 4- بهتر است گوساله‌هایی که از دامهای مبتلا به دنیا آمده‌اند نیز ذبح و معدوم شوند.

درمان:

این بیماری درمان ندارد.